

(1)

Перші "Січі" на Перемишлянщині.

Довгий час м'ярким забуття були повиті ті сторінки історії нашого краю, що в ^{той} тій чи іншій мірі ~~не~~ пов'язані ~~з~~ словом "Січ". Невручним у лексиконі це слово стало, як це не парадоксально, після встановлення Радянської влади. ~~З~~ Її сталінською політикою явно не пов'язувався той факт, що з членів "Січей" в Австро-Угорщині в роки І світової війни були сформовані українські військові частини "усусів", які боролися проти планів "єдиної і неділімої" захопити Галичину. Пізніше ці частини стали основою УГА, до якої в Радянської влади було і залишається неоднозначне ставлення. До поняття "січовий стрілець" надовго було пришиплено сумнівісний ярлик. Крім того "Січі" в своїй діяльності були тісно пов'язані з культурно-освітнім українським товариством "Просвіта", про котре також якось не прийнято було згадувати.

"Січі" як гімнастично-протипожежні товариства виникли в Галичині в 1900р. Згідно з ^з статутом 1901р основною метою їх було фізичне виховання молоді та боротьба з пожежами - грізною небезпекою наших сіл з курнimi хатами під солом'яними стріхами. Але повсякденна діяльність "Січей" носила і політичне забарвлення, бо будила і розвивала національну свідомість української молоді.

Певною мірою виникнення "Січей" було зумовлене і розвитком міжнародних відносин. На поч. ХХ ст посилилася підготовка війни за передділ світу. Пригноблені, народи - український, польський та інші - належали у ході ІІ ^{політичні} ~~покраїти~~ свое становище. В умовах, коли Галичина стала пасим шматком в агресивних планах царської Росії, тут активізувалася міжпартийна боротьба за оволодіння масами. Великі між собою також культурно-освітні організації - "Просвіта" та "Общество им. М. Качковского". "Общество" крім читальень засновувало в селах "Пожарные дружини", члени яких ходили в російських червоних сорочках - "косоворотках", вивчали і співали російські пісні. При проведенні своїх заходів використовували трьохколірну державну символіку Росії. Шоб молодь (та й не тільки вона) скрізь тягнулася до "Общества", у читальнях не гре-бували ^{шевче} ~~алкогольними~~ напоями. "Общество" пропагувало в Галичині "язичів" - штучну мову, суміш російської та церковнослов'янської.

У місяцях проживання польського населення створювалися відповідні ~~і~~ організації - "Товариство школи людовей", "Стшелець", "Струж пожарна", "Бартошове дружини". У таких умовах і виникла організація "Січ".

Варто додати, що справа недалекої війни між Росією та Австро-Угорщиною була в Галичині нестільки ясною, що в 1912р львівська "Просвіта" посилала в села своїх членів з числа студентів з лекціями на теми типу "Майбутня війна і українське питання".

Найсильніше січовий рух ширився в Галичині в 1903-04рр. У 1904-06 його дещо стримали адміністративні ^{захорон} міри уряду, який, очевидно, був наявний грізними революційними подіями в Росії.

На добільшого розмаку етнічний рух набрав на території генералітетов Флано-Франківського та Тернопільського. На початку 1910 року ~~на~~ ^з територію було вже не менше 80. Січес^т. Особливістю цієї спадщини є те, що вона збереглася у селах сучасного Дрогобичского та Гусятинського районів. Найменше буде на території генералітетів Яворівського, Грибівського, Турківського, Каміанецько-Бузького районів. Більшість доказується підтвердженням про сіверчан. Січес^т "У селах січес^т Перемишльського району — Підгірців (з 1906 р.), Ланду (з 1908 р.), Сартників (з 1909 р.). До 1909 р. існували січес^т і у Ведмежих, але розбиті після побільшо. Добре розрівняні. Січес^т в Седисках, Романіві та Підгородній, але звісно про їх родину є здергування. Платувалися сіверчані північної. Січес^т в Бібрії ~~з~~ 1910 року.

~~Січес^т~~ ^{або} "Січес^т" налічує 30-40 січес^т. В основному є єдиними хачапурами і гівадами. Організацією є січес^т з головами та старшинами. Кожна січес^т має свого кашевара і відповідні функції при часівникох. Кашевар січес^т — пізунів, має відповісти з боєм то майко. Друга — сікавкова, забезпечується часівникох пожежі сікавкою (руками вогнєтою). Продуктивність тогочасної сікавки — 3 л/сек, тоді як у сучасної пожежної машини — 40 л/сек. Третя січес^т — вогнєтоа, яка єдина вогнєтоа відразу. Четверта — строчкова, яка єдна розкрадається від строчкової ланової та спостерігає, щоб пожежа не перекинулася на сусідні будівлі.

~~Кожен~~ ^{або} січес^т складається з хачапура, кашевира, писаря, сікавки, сікарника та обозничів (фурманів).

~~Січес^т~~ ^{або} У новоствореної землі "Січес^т" організовувалися півднівці відмінно з підпорядкованою до голови (гівада — з хустинами). У підкрайніх січес^т проводилися збори, на яких проводився розподіл.

На різьбі. Січес^т ходили конкуруючи, по 2-3 рази в рік організовували для кращого здобичі з такими. У Франківсько-

~~В Роксолані~~ та Нігіркюві проводився фестиваль — свято відкриття з участю делегацій народів світу.

Сірий Відмінного рису в одязі галевці. *Сірий* був широкий із залізною личиною, із золотою лінзою, якою косили поверх сорочки через панцир. Личини різних галів були національного характеру з відмінними золотими буквищами напису «*Сірий Роксолані*». Старшина косила личини жовто-блакитні. На голові з галевськими висниками (під корону в руці) та з різних пластиків захопів. *Сірий* отверті від боязни блокади, неродилагубами панцирами «Закорожев».

Рівненський та *Сірий* мали і свої національні аранжори, на яких з обидвох боків було зображення Коготя із відомих українських історических пам'ятей, а з другого — лев або ефова восьмикінечка зірка. Старожилі це дотепер називали нозаток відомих із чоботів пісень:

Гей, тає на горі *Сірий*,

Гей, національний *Сірий* кесе...

Побідою *Сірий* вже вважав жовто-блакитного аранжора.

Розбійники чи товариші заслужили перенісні ~~нагороди~~ відмінної праці від національної насторобки духовенства та іншої ~~їх~~ пристрасті, так звані «Лім'яни» (У Нігіркюві), каскідами пронайденими (У Сиринках), які вислідювали законодавчі лінгвістичні поганування. Ворожу нозацію застійкою і корчмою, до ~~їх~~ пісні *Сірий* утрибувавши їх убивців алкоголь.

Сірий зі скандальним підтримку в українській інтелігенції. Маршові пісні які ще не вже складали І. Франко, Б. Лепкій, В. Пагорб, Свєнч, Х. Ареф'євські та ін. належать панісаді Віра Небедова (представниця Константини Плашіцької). Музичну до пісні писав Н. Аксеніко, Д. Стакановський, Я. Дрославенко. Великого популлярності корисувався пісні «Гей, тає на горі *Сірий*», «У *Сірия*, у *Сірия*», «На вулиці сурма граб», «Не пора, не пора», «Ми заїзджаємо».

~~1912 року~~ 1912 р. була сформована Генеральська сідниця Украл-
євського Сільського Союзу, який в 1913 р. підсічкою 830 га землі.
Втора УСР знаходилася в Міському на буд. Землеробства, № 10
(зарах був. Лермонтова).

Міськотва відтоді покидала край розвинутий сільськогосподарським
Полівським урядом 1920-30-х роках не призначав сади-
вниць в Гадячі.

19, 12, 89

В. Пада

Цю статтю із серпня 1989 р. державі нічо сучасні редакції
переселенської газети „Передовця“ і чи не ~~закон~~
касаються опублікування її. 19-12-89